

Opis źródła:

Missisipi odegrała kluczową rolę w rozwoju handlu rzeczno, transportu oraz osadnictwa w Stanach Zjednoczonych na początku XIX wieku. Jako jedna z największych rzek Ameryki Północnej, stanowiła główną arterią komunikacyjną dla całego regionu środkowego i południowego USA. W tym okresie rzeka stała się główną drogą transportu dla towarów rolnych, szczególnie bawełny, tytoniu i zbóż, które były eksportowane z południa kraju na północ oraz do Europy. Rozwój parowców na początku XIX wieku zrewolucjonizował handel rzeczny na Missisipi. Dzięki nim możliwy stał się szybki i bardziej niezawodny transport towarów, co znacząco obniżyło koszty przewozu i zwiększyło zyski. Rzeka połączyła regiony produkujące zboża i surowce rolne z dużymi rynkami zbytu, takimi jak Nowy Orlean, który stał się jednym z najważniejszych portów Ameryki. Dzięki temu Missisipi była kluczowa dla rozwoju gospodarki całego regionu. Fragment zamieszczonego artykułu przedstawia warunki żeglugi rzecznej w latach 20. XIX w.

Miejsce wydania.

Rozmaitości. Pismo Dodatkowe do Gazety Lwowskiej. 1823, R. 3, nr 9.

Miejsce przechowywania oryginału źródła:

PAN Biblioteka Kórnicka

Tekst źródła:

Rzeka Missisipi, jej szybkość i niebezpieczeństwo żeglugi.

Żeglowna rzeka Missisipi w rozciągłości mil przeszło ośmiuset, jest bez zaprzeczenia, jedną z rzek najpiękniejszych w Ameryce Północnej. Wielkie mnóstwo rzek innych, powiększające jej wody, począwszy od jezior, z kąd one ciągnie, czyni ją jedyną, (że tak rzekę) panią całego handlu północnego i północno-zachodniego tej części lądu. Przez Ohio wchodzi produkt prowincji i zachodnich stanów zjednoczonych; przez rzekę Illinois trafiają do Kanady; a przez Missouri pewnie się dostać można do krajów przyległych Morza Spokojnego [...]

Nie masz podróży tak morduiącej, jak żegluga na Missisipi. Ludzie robiący wiosłem, wystawieni są na niestateczność pór roku; ziemia służy im za łóżko, innego nie mają pokarmu, prócz kukuruzy i słoniny. W podróży dalekich, zawsze prawie latem odbywających się, ich cierpienia są nad zakres wszelkiego opisu. Wystawieni ciągle na skwar słoneczny, innego nie mają odzienia, prócz okrycia części ciała, które przystojność tajnymi mieć pragnie. Próżno się w wodzie po 20 razy na dzień zanurzają, nic ich ochłodzić nie może. Często widzieć się zdarza, jak pod ciężką upadają pracą. Z wiosłem w ręku wyziewając ducha. Nie wyrachowane mnóstwo owadów(moustiques) brzegi tej rzeki napastujących, powiększa ich udręczenia, nie pozwalając użyć w nocy spoczynku, dla skrzepienia sił tyle im potrzebnego. Ten owad jest zupełnie podobny do komara, i nieznośne sprawia ukąszenia.

Przez sześć dni płynąc rzeką Misissippi do Sainte-Genevieve, pierwszego miasteczka jakakolwiek znaczącego Luizjany wyższej, majtkowie przededniem wstawszy, nie przestali robić wiosłami aż do ciemnej nocy. Wieczorem, dwaj ludzie rozpaliwszy ogień, gotowali wieczerzę i obiad na dzień jutrzejszy, które się składały(jakem wyżcy mówił) z kawałka słoniny, i kukuruzy gotowanej w ługu. Zdaje się, iż tę potrawę najwięcej ich posilającą nad inne przenosząc, szczególnie lubią. Na posłanie używają skóry niedźwiedzicy, którą się w porze zimowej okrywają, latem zaś śpią na niej.

Pytania do źródła.

- Pytania dla uczniów szkoły podstawowej i średniej (poziom podstawowy):

1. Jakie znaczenie handlowe miała rzeka Missisipi w Ameryce Północnej na początku XIX wieku?
2. Jakie trudności napotykali ludzie pracujący przy żegludze na rzece Missisipi? Wymień co najmniej trzy wyzwania, z którymi się zmagali.
3. Jakie były warunki życia i pracy majtków płynących rzeką Missisipi? Jak wyglądała ich codzienna dieta?
4. Co dowiadujemy się o trudach podróży po Missisipi z tekstu? Jakie warunki pogodowe i inne czynniki wpływały na komfort i zdrowie podróżników?

Pytania dla uczniów szkoły średniej (poziom rozszerzony):

1. Wyjaśnij, jak rzeka Missisipi wpływała na rozwój handlu w północnych i północno-zachodnich stanach USA.
2. Jakie były największe wyzwania związane z transportem rzeczny w Ameryce Północnej na początku XIX wieku?

Słowniczek pojęć:

Moustiques - komary

Ste. Genevieve – miasto w Stanach Zjednoczonych, w stanie Missouri, siedziba administracyjna hrabstwa Sainte Genevieve.

Literatura pomocnicza:

John O. Anfinson, *The River We Have Wrought. A History of Upper Mississippi*, Minneapolis, London, 2003.

Imię i nazwisko osoby opracowującej rekord – Joanna Kunigielis